

ÅRSBERETNING 2013 SEX & SAMFUND

EN ORGANISATION I BEVÆGELSE OG VÆKST

SEX
SAMFUND

POLITISK MOMENTUM AF STILSTAND

AFLØST

MENS 2012 VAR PRÆGET AF MOMENTUM, BLEV 2013 ET LANGT SEJT TRÆK FOR MERE SEKSUEL SUNDHED

Velkommen til Sex & Samfunds årsberetning. Sidste år beskrev vi på denne plads, hvordan udviklingen inden for seksuel sundhed var præget af momentum i 2012 og begyndelsen af 2013.

Den gode nyhed er, at alt tyder på, at de senere års kampagner og oplysningsarbejde har sat sig spor i form af faldende sex-sygdomstal og faldende abortrater. I den sammenhæng har Uge Sex- og Kun med Kondom-kampagnerne uden tvivl været afgørende.

Den dårlige nyhed er, at trods de gode resultater har den politiske interesse for at sætte seksuel sundhed på forebyggelsesdagsordenen gennem visioner, økonomi og langsigtet støtte været karakteriseret af stilstand.

NATIONALE SUNDHEDSMÅL UDEN SEKSUEL SUNDHED

Der er ikke kommet nogen nye, banebrydende rapporter eller politiske markeringer. Selv om daværende sundhedsminister Astrid Krag i efteråret indledte den nationale konference for seksuel sundhed med at slå fast, at "Seksuel sundhed ikke er et nicheområde, men derimod et selvstændigt område i arbejdet med folkesundhed", fik det ikke politikerne til at ændre kurs.

Da regeringen i slutningen af januar offentliggjorde sine nye nationale mål for danskernes sundhed under overskriften "Sundere liv for alle", stod der således ikke ét ord om seksuel sundhed.

Det er dybt skuffende, lige som det er i lodret strid med konklusionerne i rapporten "Seksualitet og sundhed", som Vidensråd

for Forebyggelse under Lægeforeningen udsendte i 2012. Rapporten viser blandt andet, at ni ud af ti voksne danskere anser seksualitet for vigtig, meget vigtig eller særdeles vigtig for deres trivsel.

Derfor har arbejdet med seksuel sundhed afgørende værdi for danskernes sundhed og trivsel og bør systematisk tænkes ind i både forskningen og de forskellige sundhedstilbud.

MASSER AF INTERESSE FOR SEKSUEL SUNDHED I KOMMUNERNE

Men selv om momentum'et altså er blevet afløst af det lange seje træk, må man alligevel glæde sig over det arbejde, der foregår omkring seksuel sundhed regionalt og lokalt.

Hos Sex & Samfund fornemmer vi klart, hvordan mange kommuner forsøger at finde deres egne ben omkring seksuel sundhed og få indarbejdet den forebyggelsespakke for området, som Sundhedsstyrelsen lancerede i sommeren 2012.

Det er således ikke vilje eller interesse, der mangler i kommunerne, men økonomiske og menneskelige ressourcer til at løfte opgaven.

Det så man ved den nationale konference om seksuel sundhed i Nyborg, som med 190 deltagere slog ny deltagerrekord. Her blev der i to dage udvekslet viden og erfaringer på kryds og tværs mellem kommunerne.

Det så man også ved Sundhedsstyrelsens Kun med Kondom kampagne i efteråret. Her bakkede hele 92 kommuner op om kampagnen, som derudover havde 1.453 øvrige lokale deltagere.

VISION

SEX & SAMFUND ØNSKER EN VERDEN, HVOR:

- Alle har adgang til oplysninger og sundhedsydelser i relation til seksualitet, graviditet og fødsel.
- Seksualitet anerkendes i sin mangfoldighed både som en værdifuld del af livet og som en grundlæggende menneskerettighed.
- Stigmatisering og diskrimination ikke findes, og hvor retten til selv at vælge respekteres fuldt ud.

MISSION

SEX & SAMFUND VIL BIDRAGE TIL VISIONEN VED AT:

- Kæmpe for seksuelle og reproduktive rettigheder.
- Styrke den enkeltes mulighed for at træffe frie og informerede valg om seksualitet, seksuel sundhed, prævention og abort.
- Være fortalere for alles ret til oplysninger og sundhedsydelser i relation til seksualitet, graviditet og fødsel.

Overalt stod lokale kræfter parat til at udbrede budskabet om, at kun med kondom er man alene i sengen. Og kampagnen virker. Ifølge Sundhedsstyrelsens tal faldt antallet af klamydiasmittede i 2012 for tredje år i træk.

Endelig så man det ved den seneste Uge-Sex kampagne. I 2014 omfattede kampagnen for første gang samtlige klassetrin fra 0. til 10. klasse samt ungdomsuddannelserne. Temaet var grænser, og deltagerantallet slog igen alle rekorder med knap 280.000 deltagende elever fra hele landet.

SEKSUELLE RETTIGHEDER ER UNDER PRES INTERNATIONALT

Internationalt har det seneste år også vist, at det er et sejt træk at få indført seksuelle og reproduktive rettigheder – og få fastholdt disse rettigheder.

Det gjaldt for eksempel på abortområdet, hvor der i Spanien kort før jul blev fremsat et lovforslag, der gør abort ulovlig. Og det gjaldt især LGBT-området: Rusland har indført en lov, der forbyder homoseksuel propaganda. Kroatien har forbudt homoseksuelle ægteskaber. Og senest har Ugandas præsident underskrevet en antihomoseksualitetslov, hvor man kan få livstidsfængsel for homoseksualitet.

Det er meget uheldigt og dybt bekymrende, at seksuelle og reproduktive rettigheder på denne måde ruller tilbage, og det viser med al tydelighed, at disse rettigheder på ingen måde er givne. Det vil altid være nødvendigt at forsvare dem – også i Danmark.

Heldigvis står Sex & Samfund stærkt til at tage denne kamp. I slutningen af november blev vi således valgt til at modtage penge fra næste års Operation Dagsværk. Pengene går til et projekt, som tager kampen op mod had og diskrimination af unge homoseksuelle og transkønnede i Kenya.

Samtidig blev Sex & Samfund endeligt godkendt som rammeorganisation med en fast finanslovsbevilling fra januar 2014. Under rammen vil vi fokusere på tre strategiske temaer: Kvinders reproduktive sundhed, unges seksuelle rettigheder og sammenhængen mellem reproduktiv sundhed og rettigheder og bæredygtig udvikling.

Vi glæder os meget til at kaste os ud i arbejdet som rammeorganisation. Det giver os langt større fleksibilitet og helt nye muligheder for at arbejde internationalt på tværs af de forskellige landegrænser og problemstillinger.

SEX & SAMFUND FIK NY FORMAND

Organisatorisk fik Sex & Samfund i 2013 ny formand, da Christian Graugaard gik af efter 10 år på posten. Det har været et privilegium at kunne trække på Christian Graugaards faglige og personlige kompetencer i alle de år. Og som professor ved Sexologisk Forskningscenter ved Aalborg Universitet håber vi også fremover at kunne nyde godt af hans viden.

Ny formand blev foreningens 37-årige næstformand Bjarke Oxlund, der straks satte den seksualpolitiske dagsorden i pressen med en programmerklæring om, at han blandt andet vil sætte fokus på seksuel trivsel for voksne og ældre.

Et andet nyt fokusområde for Sex & Samfund i de kommende år bliver fertilitet. Danskernes nedsatte evne til at få børn er nu så udbredt, at der er tale om en folkesygdom. Derfor er det på høje tid, vi begynder at tale om forebyggelse og også inkluderer fertilitet, når unge har seksualundervisning.

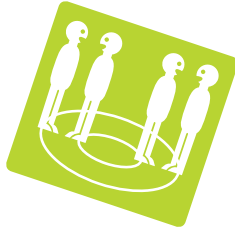
På den måde vil Sex & Samfund fortsat sætte fokus på seksuel trivsel og seksuelle rettigheder samt arbejde for øget fokus og øgede ressourcer til området både i Danmark og globalt.

Bjarne B. Christensen
Generalsekretær

Bjarke Oxlund
Bestyrelsesformand

NYE MATERIALER HJÆLPER ELEVER PÅ SPECIALSKOLER MED **SEX OG KÆRLIGHED**

EN BEVILLING FRA TRYGFONDEN GJORDE DET MULIGT FOR SEX & SAMFUND AT UDVIKLE MÅLRETTEDE MATERIALER TIL SEKSUALUNDERVISNING TIL ELEVER MED SÆRLIGE BEHOV.

Charlotte sidder i klassen og fantaserer om en pige fra håndbold, hun godt kan lide. Hun stikker hånden ind under blusen og begynder at røre ved sig selv. Anders bemærker det og synes, det er klamt.

Sådan lyder handlingen i en af filmene i Sex & Samfunds nye, omfattende materiale til seksualundervisning i specialklasser og på specialskoler.

Materialet blev færdigt sidste sommer. Før det kom, var der stor mangel på materialer til seksualundervisning til elever med særlige behov.

Sex & Samfund fik derfor mange henvendelser fra lærere i specialklasser og på specialskoler. Lærerne oplevede, at eleverne havde et stort behov for seksualundervisning, men de manglede både materialer og redskaber til at undervise i emnet.

Takket være en bevilling på to millioner kroner fra TrygFonden indledte Sex & Samfund derfor i sommeren 2011 et to-årigt projekt. Målet var at udvikle nye seksualundervisningsmaterialer til specialklasser og specialskoler.

HAR SVÆRT VED AT MÆRKE GRÆNSER

Når der var brug for særskilte seksualundervisningsmaterialer og –metoder til elever med særlige behov, skyldes det to ting.

For det første står elever med særlige behov over for en række veldokumenterede udfordringer, når det gælder seksualitet og kærlighed.

Eleverne har ofte svært ved at mærke, hvad de har lyst til, og hvad de ikke har lyst til. Og de har også svært ved at tolke andres signaler. Det betyder, at eleverne både har vanskeligt ved at definere og mærke deres egne grænser og ved at respektere andres.

For det andet har en del elever med særlige behov svært ved at skabe relationer til andre – herunder kærligheds-mæssige og seksuelle relationer – lige som de kan have lav kropslig selvtillid.

Det betyder for eksempel, at børn og unge der er udviklingshæmmede eller har en ADHD-diagnose er kraftigt overrepræsenteret i forhold til seksuelle overgreb – både som krænkere og som ofre. En undersøgelse fra JanusCentret viser således, at cirka tre ud af fire unge, som enten har været udsat for krænkelser, eller selv har en krænkende adfærd, har diagnosen ADHD.

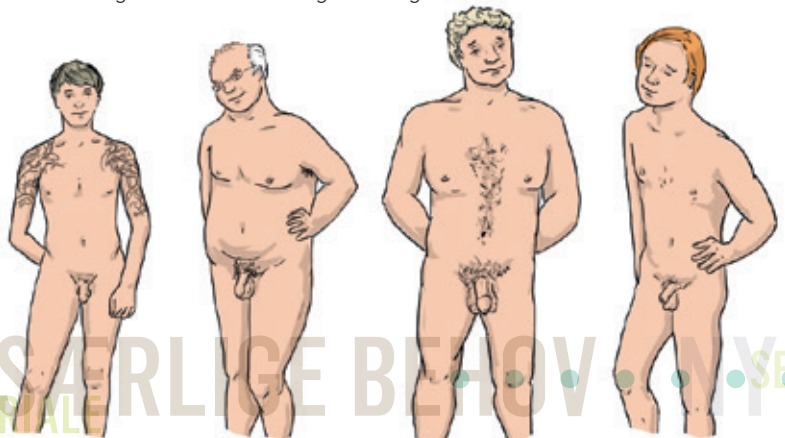
BILLEDBASERET MATERIALE

En anden vigtig grund til, at Sex & Samfund har valgt at udvikle særskilte seksualundervisningsmaterialer til elever med særlige behov, er, at elever i specialklasser og på specialskoler ofte også har andre læringsmæssige behov.

Vi har haft meget lidt seksualundervisning. Jeg synes, det er noget, vi mangler. Det meste, jeg har lært, det har jeg ikke lært i skolen.

14-årig dreng fra specialskole i Aabenraa

ELEVER MED SÆRLIGE BEHOV
MÅLRETTET UNDERVISNINGSMATERIALE

SEKS

SEX & SAMFUND

De nye materialer er baseret på en skolevirkelighed, hvor der er langt færre elever i klassen, og hvor der er stor forskel på de enkelte elever.

Samtidig har elever med særlige behov brug for at få konkretiseret undervisningen med billeder og eksempler. Derfor er det nye materiale også billedbaseret og baserer sig på film, tegninger og piktogrammer.

PILOTMATERIALE TIL UGE SEX

Den første del af projektet brugte Sex & Samfund på at tage rundt på skolerne og kortlægge behovet ved at interviewe lærere, elever og forældre.

Samtidig blev der uddannet et underviserkorps til elever med særlige behov, lige som der blev udviklet et særskilt pilot-undervisningsmateriale til Uge Sex-kampagnen 2012.

I sommeren 2013 blev det færdige materiale lanceret. Det består af følgende elementer:

- Et materiale med 6 forskellige temaer og tilhørende lærervejledninger. Overskrifterne for temaerne er: "Lyst og ulyst", "Sex", "Kroppen", "Normer for køn og seksualitet", "Sociale relationer" og "Prævention, seks sygdomme og graviditet/abort".
- 6 sæt med påklædningsdukker.
- 50 illustrationer.
- 20 piktogrammer.
- 5 animationsfilm.
- 8 fiktionsfilm.

NYT MATERIALE FIK GOD MODTAGELSE

Dermed findes der nu et bredt og mangfoldigt undervisningsmateriale, som er målrettet elever med særlige behov. Og materialet er blevet godt modtaget blandt brugerne.

En elev opfører sig grænseoverskridende over for de andre. Hvordan hjælper jeg ham – og beskytter de andre?

Lærer på specialskole

Siden det udkom, er antallet af undervisningstimer, som Sex & Samfund foretager i specialklasser og på specialskoler, således fordoblet. Det samme gælder antallet af elever med særlige behov, der deltager i den årlige Uge Sex-kampagne.

Men selv om projektet nu er overstået, er der fortsat meget, der kan gøres på specialområdet.

For det første er der brug for at udvikle seksualundervisningsmateriale og metoder til de grupper af elever med særlige behov, der ikke er dækket af det nye materiale. Det gælder blandt andet elever med fysiske handicap og elever med svære psykiske handicap.

For det andet retter det nye materiale sig kun mod elever i grundskolen. Derfor er der også et stort behov for at udvikle tiltag til elever med særlige behov på de Særligt Tilrettelagte Ungdomsuddannelser (STU).

Sex & Samfund arbejder i øjeblikket på at skaffe finansiering til at udarbejde disse materialer.

Forældrene vil ikke acceptere, at han har seksuelle behov. Hvad kan de, og hvad kan de ikke bestemme?

Lærer på specialskole

ÅRET DER GIK

MARTS

NEJ TIL DRENGEOMSKÆRING

Det bør være drengene selv, der beslutter, om de vil omskæres, når de som 18-årige er blevet myndige, fastslog Sex & Samfund i et nyt holdningspapir, der blev lanceret i marts. Organisationen blandede sig dermed i årets mest ophedede debat og opfordrede samtidig politikerne til at undersøge muligheden for at sidestille rituel drenges omskæring med rituel pigeomskæring.

APRIL

SUNDHEDSDAGE I ØKSNEHALLEN

Mange slog vejen forbi Sex & Samfunds stand, da Region Hovedstaden lige før påske afholdt Sundhedsdage. Det foregik i Øksnehallen i København, og på standen var der mulighed for at blive klogere på seks sygdomme og prævention, deltage i quizzes om seksualitet og rulle et kondom på. Blandt de besøgende var mange skoleklasser, der især havde mange spørgsmål om unge og sex.

MAJ

BLOMSTER TIL MØDRE

På Mors Dag delte Sex & Samfunds frivillige 800 roser ud til mødre i København. Sammen med blomsterne gjorde de frivillige opmærksom på, at indsatsen for sikre graviditeter og fødsler faktisk virker. Mødredødeligheden er på verdensplan halveret siden 1990, men der er stadig stort behov for at fortsætte indsatsen. Cirka 800 mødre dør hver dag verden rundt i forbindelse med graviditet og fødsel.

SEPTEMBER

STOR LOKAL KUN MED KONDOMKAMPAGNE

Igen i år stod Sex & Samfund for at forankre Sundhedsstyrelsens årlige Kun med Kondom-kampagne lokalt i landets 98 kommuner. Kun med Kondom 2013 slog alle rekorder med 92 tilmeldte kommuner og 1.453 øvrige lokale deltagere. Her stod lokale kræfter klar til at udbrede kampagnens budskab: "Mere end hver fjerde ung på 25 år har haft en seks sygdom – kun med kondom er I alene i sengen."

OKTOBER

FÆLLES FRONT FOR SEKSUELLE RETTIGHEDER

Sex & Samfund holdt møde med Kronprinsesse Mary, udviklingsminister Christian Friis Bach og Folketingets Tværpoltiske Netværk for Seksuel og Reproduktiv Sundhed og Rettigheder om vigtigheden af en fortsat stærk dansk indsats. Den skal være med til at holde kvinders og unges seksuelle og reproduktive rettigheder højt på den internationale politiske dagsorden.

NOVEMBER

UNDERVISNINGSMATERIALE OM LGBT I ULANDE

I november udgav Sex & Samfund et 40-siders undervisningsmateriale om levevilkårene for LGBT-personer i udviklingslande. Der var fokus på blandt andet religionens rolle, menneskerettigheder, opfattelse af køn, og hvordan ulandsbistand kan bruges som politisk instrument. Der var også debatarrangementer på en række gymnasier, hvor problemstillingerne i materialet blev diskuteret.

STOR LOKAL KUN MED KONDOMKAMPAGNE
NEJ TIL DRENGEOMSKÆRING
UNDERVISNINGSMATERIALE OM LGBT I ULANDE

JULI

SEKSUALUNDERVISNING TIL GYMNASIER

I de senere år er der kommet stadig mere fokus på behovet for seksualundervisning på gymnasierne. Derfor udviklede Sex & Samfund i samarbejde med Københavns Kommune et undervisningstilbud med målrettet seksualundervisning til alle gymnasier i kommunen. Det nye undervisningstilbud blev lanceret i maj og indeholdt også tilbud om gratis, anonym klamydiahjemmetest til alle elever.

SUCCEFULDT PROJEKT AFSLUTTET

I 2005 begyndte Sex & Samfund et hiv-forebyggelsesprojekt i Mbarara i det vestlige Uganda med vores partnerorganisation RHU. Alle projektets overordnede mål er blevet opnået – og det på en effektiv måde, konkluderede en ekstern evalueringsrapport. Andelen af løsarbejdere, som lader sig teste for hiv, er steget med 21 procent, og 75 procent flere lader sig behandle på RHU's klinik.

AUGUST

SEX & SAMFUND GIK MED I PRIDEN

I august blev den største Copenhagen Pride parade nogensinde gennemført. Blandt de mange, der var med i det farvestrålende optog, var også en gruppe på 25 personer fra Sex & Samfund. Gruppen bestod dels af medarbejdere dels af frivillige fra Sex & Samfunds frivillige-korps, der alle markerede budskabet om plads til mangfoldighed og kampen for seksuelle minoriteters rettigheder.

DECEMBER

MINISTER INDLEDTE NATIONAL KONFERENCE

Interessen var stor og fremmødet rekordhøjt, da den tredje nationale konference om seksuel sundhed blev afholdt i november. Ikke færre end 190 deltog i konferencen, som blev indledt med en videohilsen fra daværende sundhedsminister Astrid Krag. Derefter fulgte en lang række oplæg og workshops om seksuel sundhed. Sex & Samfund var medarrangør af konferencen.

FARVEL TIL MANGEÅRIG PARTNER

Sex & Samfunds engagement i Vietnam blev afsluttet ved udgangen af 2013. I 10 år har Sex & Samfund og partnerorganisationen CGFED arbejdet sammen om at forbedre seksualundervisningen i klubber og skoler både for unge og deres forældre samt at få opbakningen til seksualundervisning forankret i det politiske system. Også dette projekt er eksternt blevet evalueret særdeles positivt.

FEBRUAR

UGE SEX SLOG IGEN SIN EGEN DELTAGERREKORD

Uge Sex 2014 kampagnen blev den hidtil største: I alt deltog 280.000 børn i kampagnen, der for første gang også havde 0.-1. klasserne med og nu dækker alle klassetrin i grundskolen og på ungdomsuddannelserne. Årets tema var grænser, og kampagnen var udvidet med en opfordring til forældre med børn i grundskolen: Tal med dit barn om følelser, krop og grænser.

NY RAMME – NYE MULIGHEDER

SEX & SAMFUND BLEV I 2013 GODKENDT SOM RAMME-ORGANISATION UNDER DANIDA MED FAST BEVILLING PÅ FINANSLOVEN TIL DET INTERNATIONALE ARBEJDE.

Det er faktisk ikke mere end to år siden, at Sex & Samfund blev 'forfremmet' til programorganisation under Danida, men allerede nu tager organisationen endnu et skridt op ad rangstigen og indtræder i en rammeaftale med Udenrigsministeriet.

Som rammeorganisation skal Sex & Samfund arbejde med tre strategiske områder inden for seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder: Kvinders reproduktive sundhed, unges seksuelle rettigheder og sammenhængen mellem reproduktiv sundhed og rettigheder og bæredygtig udvikling.

– Det at blive rammeorganisation med fast bevilling giver et mere langsigtet og fleksibelt grundlag for vores arbejde. Vi kan nu se vores indsats i et langt udviklingsperspektiv i stedet for en kortere projektmodus. Samtidig kan vi være mere fleksible og arbejde på tværs af lande og problemstillinger, siger international chef i Sex & Samfund, Tania Dethlefsen.

BEDRE KENSKAB TIL LANDE

Sex & Samfunds internationale arbejde bliver fremover organiseret med landeansvarlige medarbejdere, som dermed har kontakt til den eller de organisationer, som de samarbejder med i forhold til rammeindsatserne. Det giver hver medarbejder et mere indgående kendskab til de lande, de har ansvar for, og et strategisk fokus på de tematikker, der fokuseres på.

– Det skulle gerne betyde, at vores støtte til partnerorganisationer bliver mere organisationsbaseret og mindre projekt-baseret. For eksempel skal det, at vi styrker vores partners advocacy-indsats, være noget, der gavner deres samlede organisation, og ikke blot det specifikke projekt, vi samarbejder med dem om, siger Tania Dethlefsen.

STYRKER ALLIANCER MELLEM NGO'ER

Sex & Samfund kommer til at arbejde i lidt færre lande, men til gengæld med flere partnerorganisationer i de enkelte lande. På den måde bliver et større nationalt netværk opbygget, som er med til at forme alliancer mellem de ngo'er, som Sex & Samfund samarbejder med.

– Hvis man tager et eksempel som sammenhængen mellem reproduktiv sundhed og rettigheder og bæredygtig udvikling i verden, så er vi med til at opbygge og styrke alliancer mellem familieplanlægnings-ngo'er og miljøorganisationer. Dermed er vi også med til at styrke de interne relationer mellem ngo'er i landene til fordel for det fremtidige arbejde, forklarer Tania Dethlefsen.

FOKUS PÅ SAMMENHÆNGE

Arbejdet med at styrke samtænkningen mellem befolkningsdynamikker, reproduktive rettigheder og en miljømæssig

bæredygtig udvikling er et område, som Sex & Samfund har fokus på de kommende år.

Udover fokus på dette i Kenya under den nye ramme, lægger vi også kræfter i den globale alliance 'The Population and Sustainable Development Alliance' (PSDA), som vi er formænd for.

Alliancen arbejder globalt for at samtænke reproduktiv sundhed og rettigheder med en bredere bæredygtig udvikling i de nye udviklingsmål efter 2015.

ARBEJDET FOR LGBT-RETTIGHEDER STYRKES

SEX & SAMFUND FIK I 2013 TO STORE BEVILLINGER, SOM I DE KOMMENDE ÅR SKAL STYRKE ARBEJDET FOR LGBT-PERSONERS RETTIGHEDER I KENYA.

I december 2013 blev det afgjort, at Operation Dagsværk og danske gymnasieelever i 2014 skal lave kampagne om LGBT-personers rettigheder i Kenya. Samtidig skal de samle ind til det projekt, som Sex & Samfund skal være med til at udføre fra 2015 og de kommende tre år.

I Kenya oplever de fleste unge, som forelsker sig i andre af deres eget køn, at blive udstødt af familien, bortvist fra deres skole, nægtet medicinsk behandling og udsat for trusler, vold og fængsel.

Operation Dagsværk og Sex & Samfund vil arbejde for, at unge homoseksuelle og transkønnede i Kenya får en stemme i samfundet og opbakning til at gå i dialog med politikere og beslutningstagere inden for sundhedsvæsenet og uddannelsessystemet.

NYT PROJEKT I KENYA

Få dage efter, at Sex & Samfund havde vundet Operation Dagsværk, bevilligede Den Obelske Familiefond penge til et fire-årigt projekt, som også retter sig mod LGBT-personer i Kenya. Dette projekt igangsættes allerede i 2014.

I alt får Sex & Samfund mere end 12 millioner kroner til at arbejde med LGBT-rettigheder over de kommende år, hvilket glæder international chef i Sex & Samfund, Tania Dethlefsen:

– Vi er fantastisk glade for den støtte, vi lige nu oplever, da det betyder, at vi i de kommende år kan skærpe vores fokus på seksuelle rettigheder overfor så sårbar en gruppe som LGBT-personer i Kenya. Arbejdet med LGBT-rettigheder er jo et af brydningsfelterne i international politik i disse år.

MATERIALE TIL GYMNASIER

Netop derfor udarbejdede Sex & Samfund i 2013 et helt nyt gymnasieundervisningsmateriale om LGBT-personers levevilkår i fattige lande, hvor der blev sat fokus på diskrimination, rettigheder, religioners rolle og hvordan diskriminerende LGBT-lovgivning kan få betydning for tildelingen af udviklingshjælp.

Undervisningsmaterialet, der både består af et 40-siders elevmateriale og en tilhørende lærervejledning, kan hentes gratis på Sex & Samfunds hjemmeside.

UGE SEX VOKSER OG SÆTTER FOKUS PÅ GRÆNSER

FRA 2014 HENVENDER UGE SEX-KAMPAGNEN SIG TIL BØRN OG UNGE LIGE FRA 0. KLASSE TIL OG MED UNGDOMSUDDANNELSERNE. ÅRETS SÆRLIGE TEMA VAR GRÆNSER.

Hvordan mærker jeg, at jeg har det godt? Hvad vil det sige at have ret til at bestemme over sin egen krop? Og hvordan kan man være en god ven, kæreste eller seksualpartner – uden at overskride sine egne eller andres grænser? Det kunne børn og unge arbejde med i årets Uge Sex tema.

Nyere forskning peger på en række problematikker i forhold til børn og unges trivsel og seksuelle sundhed, som vi er nødt til at lytte til: Mange børn møder porno som 10-12 årige. Mange børn og unge er ikke tilfredse med deres krop, og der er en sammenhæng mellem det at være utilfreds med sin egen krop og have haft negative seksuelle oplevelser.

Lidt over en tredjedel af de unge har på et tidspunkt fortrudt, at de havde sex. Og over to tredjedele af alle unge, der er debuteret seksuelt, har haft ubeskyttet samleje.

– Alle børn og unge skal i seksualundervisningen forholde sig til, hvor deres egen grænse går, og hvordan de bedst kan respektere andres grænser. Med dette års Uge Sex styrker Sex & Samfund arbejdet med netop grænser, relationer og trivsel. Det er et godt initiativ, som kan skabe grobund for vigtige debatter og læring i både grundskolen og på ungdomsuddannelserne.

Undervisningsminister Christine Antorini om Uge Sex 2014

Sex & Samfund valgte derfor at styrke arbejdet med grænser, relationer og rettigheder i seksualundervisningen med et særligt tema. Temaet tilbød lærerne nye muligheder for at tilrettelægge en seksualundervisning, der styrker elevernes erkendelse af deres egne grænser og forståelse for andres. Og som styrker deres evne til at skabe og indgå i gode og respektfulde relationer i skolen, blandt kammeraterne, i familien og på nettet.

OGSÅ FOR DE HELT SMÅ ELEVER

Kodeordet her er alderssvarende. For de yngste elever drejer det sig om at lære at kunne mærke efter, udtrykke sine egne grænser og acceptere andres grænser samt om børns ret til at bestemme over deres egen krop.

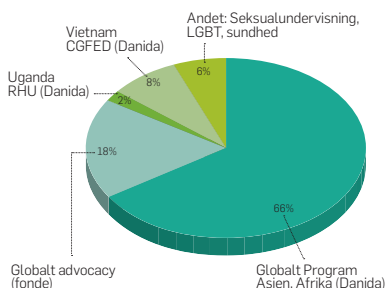
For de ældre elever handler temaet om at kunne forholde sig til og kunne diskutere dilemmaer og handlemuligheder i forhold til grænser og lyst, venskaber, kærester og seksuelle relationer – både i den virkelige verden og online.

På den måde er der ikke stor forskel på seksualundervisning og matematik. Også i seksualundervisning er undervisning i de yngste klasser en forudsætning for undervisning i de ældste klasser.

Derfor har Sex & Samfund i samarbejde med Trygfonden i 2014 udvidet Uge Sex med 0.-1. klasserne, så kampagnen nu omfatter samtlige klassetrin i grundskolen og på ungdomsuddannelserne.

For evnen til at kunne skabe og indgå i respektfulde relationer opstår ikke af sig selv. Den er resultatet af en lang personlig og social udvikling og kræver viden, personlige ressourcer og kompetencer. Også af den grund er det afgørende, at Uge Sex også henvender sig til de helt små elever.

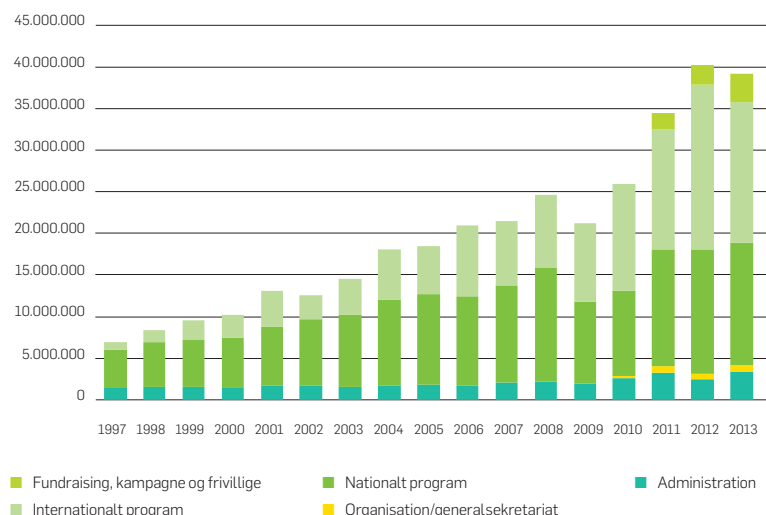
INTERNATIONALT PROGRAM 2013
16,9 MIO. KR

NATIONALT PROGRAM 2013
14,6 MIO. KR

SEX & SAMFUNDS OMSÆTNING 1997-2013

Sex & Samfunds samlede omsætning landede i 2013 på 38,9 millioner kroner. Der er tale om et forventet fald, der blandt andet skyldes udløbet af en stor EU bevilling. Men nedgangen blev mindre end budgetteret, da vi i årets løb kvalificerede os til en række nye bevillinger, som har kunnet kompensere for en del af faldet.

Årsregnskabet viser, at det i 2013 er lykkedes at fortsætte og cementere de seneste års vækst og udvikling i vores arbejde. Organisationens resultat ender med et underskud på 585.300 kroner. Underskuddet er udtryk for en bevidst investering i en række nye opgaver, ikke mindst på fundraisingområdet. Som følge af en positiv udvikling i Sex & Samfunds værdipapirer på 450.426 kroner betyder det, at foreningens egenkapital ved udgangen af 2013 er på 9,4 millioner kroner.

Sex & Samfunds indtægter fordeler sig på en bred vifte af nationale og internationale donorer. I 2013 var den største enkeltdonor Danida, hvis bevillinger udgjorde 35 procent af de samlede indtægter. Dernæst kom aftaler og bevillinger til det nationale arbejde fra offentlige myndigheder (Sundhedsstyrelsen, regioner og kommuner), der bidrog med 29 procent af indtægterne. På tredjepladsen kom støtte fra private midler, som tegnede sig for 21 procent af indtægterne, heraf de 13 procent til nationale projekter og 8 procent til internationale. Endelig tegner salg, projektoverhead og andet sig for 15 procent af indtægterne.

SEX & SAMFUNDS BESTYRELSE

Bjarke Oxlund
Formand
Antropolog

Lene Stavngaard
Næstformand
Sygeplejerske

Karen Ewers Haahr
Konsulent

Marie Bruvik Heinskou
Sociolog og adjunkt

Siri Tellier
Ekstern lektor

Anders Dahl
Antropolog og ekstern konsulent

Josephine Obel
Læge

Sara Wondie
Bachelor

SEX & SAMFUNDS REPRÆSENTANTSKAB

Sex & Samfunds repræsentantskab består af individuelle medlemmer samt følgende organisationsmedlemmer:

- AIDS-Fondet
- Danmarks Apotekerforening
- Dansk Demografisk Forening
- Dansk Forening for Klinisk Sexologi
- Dansk Selskab for Obstetrik og Gynækologi
- Danske Kvindelige Lægers Forening
- Dansk Handicap Forbund
- hiv Danmark
- JanusCentret
- Jordemoderforeningen
- Landsforeningen SMil
- LGBT Danmark
- Lægeforeningen
- Mødrehjælpen
- Sex & Sundhed
- Ungdomsringen

TAK TIL DE, DER STØTTEDE SEX & SAMFUND

Støtten fra følgende myndigheder, virksomheder, fonde og private gjorde vores arbejde i 2012 muligt:

Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Udenrigsministeriet (Danida), Undervisningsministeriet, Sundhedsstyrelsen (Center for Forebyggelse), TrykFonden, Københavns Kommune, Region Hovedstaden, Folkesundhed København, Tips- og Lottomidlerne, International Planned Parenthood Federation (IPPF), EU, UNFPA, The William and Flora Hewlett Foundation, Sanofi Pasteur MSD, de 28 danske kommuner, som Sex & Samfund har samarbejdsaftaler med, samt de mange personer og organisationer, der gennem bidrag og medlemskab har støttet organisationen.

I 2013 blev der gennemført **1.724 konsultationer** i Sex & Samfunds Præventions- og Rådgivningsklinik

I 2013 blev Sexlinien for Unges hjemmeside **besøgt 351.611 gange** og rådgivningen svarede på **6.046 spørgsmål**

Næsten **6.200 lærere** og knap **280.000 elever** fra 0.-10. klasse og ungdomsuddannelserne deltog i Uge Sex 2014

92 kommuner tilmeldte sig Kun med Kondom 2013. Derudover deltog **1.453 øvrige lokale deltagere**

I 2013 har Sex & Samfund været med til at mobilisere og uddanne **22.955 kvinder** i Østafrika og Sydasi

Opslagene på Sex & Samfunds internationale Facebook-side blev set **669.787 gange** i 2013

Private bidrag sikrede sidste år mere end **18.000 doser medicin** til nybagte mødre og deres børn samt mere end **300 baby- og mama-kits** til sikre fødsler i Uganda

I Vietnam deltog **15.783 elever** og mere end **400 lærere** i en seksualundervisningskampagne, der var stærkt inspireret af den danske Uge Sex-kampagne

I 2012 gennemførte IPPF næsten **113 millioner** seksuelle- og reproduktive sundhedsydelser

IPPF var i 2012 via sit globale arbejde med til at forhindre **550.000 usikre aborter**

Via IPPFs serviceydelser lykkedes det i 2012 at undgå **4,9 millioner uønskede graviditeter**

IPPF har medlemsorganisationer i **152 lande**. I alt beskæftiger organisationen over **33.000 personer** og har **millioner af frivillige**

SEX & SAMFUND I DANMARK

Sex & Samfund er Danmarks største organisation med fokus på seksuel sundhed. Sex & Samfund styrker den enkeltes mulighed for at træffe frie, informerede valg om seksualitet, seksuel sundhed, prævention og abort og modarbejder endvidere seksygdomme, uønskede graviditeter og seksuelle overgreb.

SEX & SAMFUND I VERDEN

Sex & Samfund har i mere end 20 år arbejdet med internationale projekter i Afrika og Asien, som forbedrer adgangen til sundhed i forbindelse med seksualitet, graviditet og fødsel. Sammen med lokale partnere klæder vi kvinder og unge på til at kæmpe for deres seksuelle og reproduktive rettigheder. Og så presser vi på i FN og EU for, at de skal gå forrest i denne kamp.

IPPF

International Planned Parenthood Federation (IPPF) er en global serviceudbyder og førende fortalere for seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder for alle. Sex & Samfund er det danske medlem af IPPF som arbejder i 172 lande.

UDGIVET AF:
Sex & Samfund
Rosenørns Allé 14, 1634 Kbh. V
Fra juni 2014: Lergravsvej 59, 2300 Kbh. S

Tlf.: + 45 33 93 10 10
Fax: + 45 33 93 10 09
E-mail: info@sexogsamfund.dk
Hjemmeside: www.sexogsamfund.dk

REDAKTION:
Bjarne B. Christensen (ansvarsh.),
Michael G. Madsen

TEKST:
Michael G. Madsen, Mikkel Dalum og
Jane Kofod
Redaktionen er afsluttet den
07. marts 2014

FOTO:
Mikkel Dalum, Lars Nybøll m.fl.

FORSIDEFOTO:
Lars Nybøll

GRAFISK DESIGN OG PRODUKTION:
Westring kbh